

Kötelező betétdíj: jön a csomag?

Alapjaiban rendezné át a csomagolási hulladékok kezelését az italcsomagolásokra kivetendő kötelező betétdíj

Kevés téma vált ki annyi vitát a hulladékgazdálkodással kapcsolatban az érintett szereplők között, mint a kötelező betétdíj, amelynek tervezett bevezetését az új hulladék-törvény is előírja. A kormány várhatóan az első negyedévben dönt arról, hogy megkezdődj-e az önálló betétdíjas törvény tervezetének a kidolgozása.

Eles kanyart vehet a csomagolási hulladékok kezelése Magyarországon, amennyiben a kormányzat a kötelező betétdíj bevezetésére vonatkozó törvénytervezetet terjeszt a parlament elé, s az Országgyűlés elfogadja azt. Az erre irányuló koncepció szerint az egyutas italcsomagolásokra vetnének ki betétdíjat annak érdekében, hogy javulást érjenek el a csomagolási hulladékok hasznosítása terén. A tavaly november végén véglegesen elfogadott hulladékról

szóló törvény egyértelmű utalást tesz egy betétdíjas törvény kidolgozására, az ezzel kapcsolatos előkészítő munkálatokról pedig **Vámosi Oszkár**, az Országos Hulladékgazdálkodási Ügynökség (OHÜ) ügyvezetője lapunk kérdésére közölte: a betétdíjas rendszer bevezetése környezetvédelmi és gazdasági szempontból egyaránt hasznos, a megvalósítás várható költségei pedig – az előzetes számítások szerint – mindenképpen megtérülnek. A betétdíj itthoni, tervezett alkalmazását és általánosság

tételét az is indokolta teszi, hogy Európában eddig kilenc ország vezette be és működteti sikerrel a rendszert egyes hulladékáramok esetében, további hat ország pedig most készül erre.

A betétdíj mellett az ezt alkalmazó országok pozitív tapasztalatai is, hiszen a rendszert bevezető államokban jelentős fejlődés történt a hulladékkezelési, -feldolgozási eredményekben, mivel az kellő mennyiségű és minőségű hulladék alapanyagot biztosít a gazdaságos és minő-

hirdetés

Műanyagok újrahasznosítása környezetbarát módon:

Vásárolunk:
Polietilén, Polipropilén hulladékot:
fóliát, ömlenyt, flakont, lemezt, szövetet, darálékot, technológiai selejtet...

Termékeink:
Polietilén (LDPE és LLDPE), Polipropilén regranulátumok
Csomagolóanyagok
(tömlők, zsákok, zsugorfóliák és sapkák) Takarófóliák, mezőgazdasági és építőipari célokra. Sátor- és talajtakaró fóliák

ReMat Zrt. • 3580 Tiszaújváros, TVK Ipartelep
Tel./Fax: +36-49/521-664
tvkremat@t-online.hu • www.remat.hu

ReMat Zrt.

Recplast Kft. **TACPOL KFT.**

ReMat Slovakia s.r.o.

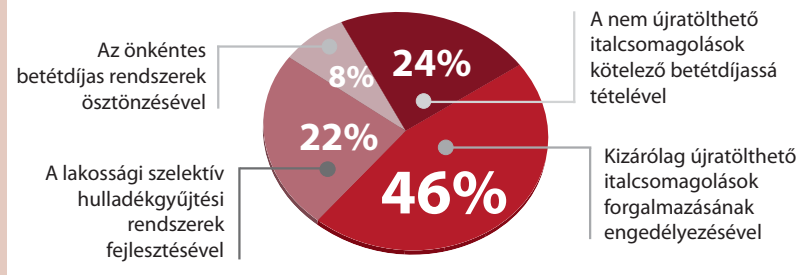
HULLADÉKBÓL KÉSZTERMÉKET!

ségi hulladékhasznosításhoz. Németországban például a betétdíjas rendszer működése óta a szelektív hulladékgyűjtési arány az eldobható palackok és alumíniumdobozok esetében a 60 százalékos szintről 98 százalékra emelkedett, Észtország pedig a 30 százalék alatti szintről 72 százalékot ért el. Joggal remélhető tehát, hogy mind a társadalom, mind a gazdaság, mind a környezet védelme érdekében komplex hasznot hoz majd a kiterjesztett rendszer oly módon, hogy a jelenlegi önkéntes betétdíjrendszer is megmarad, természetesen az újratölthető többutas csomagolásokról.

„A betétdíjas rendszert első körben az egyutas PET-csomagolásra és az egyutas alumínium italosdobozokra érdemes kiterjeszteni. Emellett – szakértői megállapítások alapján – erősen tanácsolt a bevezetése az egyutas üvegpalackokra is, úgy, hogy a jelenlegi önkéntes betétdíj az újratölthető sörös- és borosüvegre fennmaradjon” – fogalmazott Vámosi Oszkár. Az OHÜ ügyvezetője szerint emellett célszerű lenne valamikor bevezetni a betétdíjat a

A ZIP Magazin felmérése az italcsomagolásból képződő hulladékok kezeléséről

Ön szerint miként lehetne megoldani az italcsomagolásból képződő hulladékok jelentette problémát?

Forrás: www.zipmagazin.hu

társított csomagolásokra is, de egyelőre nem megoldott ezek automata berendezésben történő átvétele. Szintén érdemes lenne a jövőben elgondolkodni azon is, hogy a háztartási vegyi anyagokat, a mosó- és súrolószereket tároló edényekre is kiterjedjen a rendszer, hiszen ezek az eszközök fokozott környezeti terhelést jelentenek, visszagyűjtésük egyáltalán nem

megoldott, miközben betétdíj esetén közel 100 százalékos szint volna elérhető.

A kötelező betétdíj magyarországi bevezetésére az OHÜ több elméleti modellt véleményezett, s már van is kialakult elképzelés a legjobbnak ítélt megoldásra, de a megvalósítás részleteire és ütemezésére még nincs véglegesnek tartott javaslat. Így például biztos, hogy a vásárlók által az

MALTHA

Új életet adunk az üvegeknek
www.maltha.hu
 +36-27-593-510

Cégünk a Maltha Hungary Üvegújrahasznosító Kft. 1992 óta üveghulladékok gyűjtésével, válogatásával foglalkozik.

A Maltha Európa egyik meghatározó üvegyűjtő és -kezelő vállalata. 5 országban, összesen 8 telephelyen évente kb. 1 500 000 tonna üveget válogatunk és tisztítunk meg. Legfőbb célunk, hogy az üveghulladékok – megfelelő kezelést követően – az üvegyiparban hasznosulhassanak, ezáltal is megkímélve környezetünket.

- Lakossági gyűjtésből származó üveghulladékok felvásárlása, hasznosítása
- Ipari selejtezesek, bontások üveghulladékainak felvásárlása, hasznosítása
- Teljes körű kiszolgálás (szállítás, igazolások stb.)
- Feldolgozott, tisztított, tört üvegcserep értékesítése
- Együttműködés társadalmi szervezetekkel, intézményekkel tudatformáló tevékenységek összehangolásában.

üzletekbe (visszaváltó helyekre) visszavitt csomagolási anyagok és a betétdíjas költségek átlátható és átfogó kezelésére kiépülne egy központi elszámolórendszer, de ennek működéséről a részletek kidolgozása még a tervezés fázisában van, s szakmailag több támogatható rendszer is létezik.

„A tervek szerint a kormány az év első negyedévében hozhat döntést arról, hogy megkezdődjön-e az önálló betétdíjas törvény tervezetének a kidolgozása. Ezt követően legalább egyéves átmeneti időszakot kell biztosítani a bevezetéshez, hogy az érintettek maximálisan felkészülhessenek” – hangsúlyozta Vámosi Oszkár. Az OHÜ ügyvezetője elmondta: a betétdíjas rendszer bevezetése – az előzetes számítások szerint – tízmilliárd forint nagyságrendű (elsősorban logisztikai célú) beruházást jelenthet. Azonban a befektetett összeg a működésből megtérülhet, azt követően pedig a rendszer önfenntartó, sőt többletforrást biztosító lehet, amelyre a környezetvédelemnek égető szüksége is lenne.

Vámosi Oszkár szerint azt is figyelembe kell venni, hogy a szelektív hulladékgyűjtés és a betétdíjas rendszer egymás „versenytársai”, ezért a két rendszert körültekintően kell majd összehangolni. Ugyanakkor a betétdíj mellett szól az eddig elvesztésre ítélt (hulladékká lett) értékeink megmentése, ami itthon éves szinten összesen mintegy 50 ezer tonna hulladékká vált PET-palackot, 20 ezer tonna alumínium italosdobozt, 60 ezer tonna egyszersz-

nálatos üveget jelenthet, s ez önmagában is iparteremtő erővel bír. Összehasonlítás-képpen: jelenleg alig több mint 10 ezer tonna PET-palackot gyűjtünk össze évente. A rendszer által biztosított növekmény így számos új hulladékfeldolgozó mű létesítéséhez teremtene alapot, biztos forrást, új munkalehetőséget. De ne feledkezzünk meg arról sem, hogy ez a rengeteg csomagolószerszám – éves szinten mintegy hárommilliárd „edényről” van szó – nem szennyezne többé környezetünket sem, hiszen a betétdíj megléte esetén nagyon kevesen lennének, akik eldobnák, mivel az üzletekben pénzt kapnak érte – tette hozzá az OHÜ ügyvezetője.

Lapunk a témával kapcsolatban számos hulladékkezelő vállalatot megkeresett, s feltűnő volt az, hogy a várható intézkedések érintettjei közül milyen sokan nem kívántak nyilatkozni megkeresésünkre. Néhányan azonban így is megosztották véleményüket lapunkkal.

„Alapvetően jó elképzelés a kötelező betétdíj bevezetése, de a kialakítása alapos körültekintést igényel” – mondta **Sárosi Eszter**. A Hulladékhasznosítók Országos Egyesületének ügyvezető igazgatója szerint egy olyan betétdíjas rendszer lenne elfogadható, amelyben a visszavett hulladék

tulajdonjoga nem kerül a kereskedőhöz, mert akkor sem a szennyező fizet elve, sem a kiterjesztett gyártói felelősség elve nem érvényesül, és képtelenség lesz a megelőzési célokat megvalósítani. Mindenekelőtt azonban egy egységes és hosszú távú hulladékgyűjtési stratégiára lenne szükség, ami tervezhetővé tenné minden érintett tevékenységét, és ebben a stratégiában kellene a betétdíjas rendszer bevezetését vizsgálni közgazdasági és környezetvédelmi szempontok alapján.

„Jó gondolatnak tartjuk, ha a kormányzat egy olyan hulladék-visszagyűjtő rendszer létrehozását tervezi, amelynek révén az eddignél több értékes másodnyersanyagot sikerül eltéríteni a vegyesen gyűjtött települési szilárd hulladékot befogadó lera-kóktól, s a hulladékkezeléssel foglalkozó vállalatok az eddignél több haszonanyaghoz juthatnak” – fogalmazott **Garanadra Gyula**, a Magyar Értékes Hulladék Kezelők Közhasznú Egyesületének (MÉHKE) elnöke. A szakmai szervezet vezetője hangsúlyozta: egyesületük elsődleges célja a magyarországi hulladékhasznosítás erősítése, ezért minden megoldást támogatnak, amely ebbe az irányba hat, bárkinek a részéről is érkezzen a kezdeményezés. „Persze fontos leszögezni, hogy egy rendszer akkor jó, ha működése nem a külföldi hulladékfelvásárlókat juttatja többlet-hulladékmennyiséghez, hanem a hazai cégek gazdálkodására gyakorol pozitív hatást, s a hazai hulladékkezelő szektort erősíti, új munkahelyek létrehozását és beruházások megvalósítását generálva” – tette hozzá Garanadra Gyula.

Másként vélekedik a kérdésről **Viszkei György**, az ÖKO-Pannon Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója, aki szerint egy olyan országban, ahol a lakossági szelektív hulladékgyűjtés rendszerét közel egy évtizeden át tartó fejlesztésekkel építették ki, nagyon komoly előkészítést igényel annak eldöntése, hogy szükség van-e a kötelező betétdíj bevezetésére. A szakember szerint a mintaként sokszor hivatkozott skandináv országok példája nem jó, mert ott egy már működő betétdíjas rendszer mellett épült ki utólag a szelektív hulladékgyűjtés infrastruktúrája. Az egyetlen jó példa Németország, ahol a jól működő szelektív hulladékgyűjtés mellett indították el a kö-

Miért nem vezették be a csehek a betétdíjat?

Bár Csehország néhány éve komolyan megvizsgálta a kötelező betétdíjas rendszer bevezetésének lehetőségét, 2009-ben végül úgy döntött, hogy nem váltja le a már kialakított szelektív gyűjtési rendszerét. Hogyan jutottak erre a döntésre a csehek?

A Cseh Köztársaságban 2003 óta a gyártói felelősségen alapuló koordináló szervezet gondoskodik a csomagolási eredetű hulladék előírt arányú szelektív begyűjtéséről és hasznosításáról. A kormány 2007-ben azért vetette fel a betétdíjas rendszer kialakításának lehetőségét, mert szerették volna növelni az anyagfajtánként gyűjtött csomagolások mennyiségét és arányát. A kötelező betétdíj bevezetéséről több hatásvizsgálatot is készítettek: elemezték a műanyag italcsomagolások környezeti hatását, a betétdíj gazdasági vonatkozásait, a személtelés kezelésével járó költségeket, valamint a teljes társadalmi költséget.

Az elemzések megállapították, hogy a betétdíjas rendszerben az italcsomagolások okozta CO₂-kibocsátás kb. 8 százalékkal csökkenne, ám a teljes csomagolási hulladék-kezelési folyamat tekintetében mindössze 0,7 százalékos CO₂-megtakarítás érhető el. Úgy találták, hogy a betétdíj bevezetésével csökkenne az utcán eldobott italcsomagolások mennyisége, ami kb. 600 ezer euró megtakarítást jelentene az önkormányzatok számára. A betétdíjas rendszer üzemeltetése viszont éves szinten 100 millió euróba kerülne, ami kétszer annyi, mint a szelektív gyűjtési rendszerben történő csomagolási hulladék-kezelés nettó társadalmi költsége. Az intézkedés további 2-6 millió eurós többletköltséget róna az önkormányzatokra.

A környezeti és gazdasági hatások mellett számolni kell az új rendszernek a lakossági gyűjtési hajlandóságra gyakorolt

hatásával is. A betétdíj mellett ugyanis fenn kell tartani a szelektív gyűjtőszigeteket is a betétdíjjal nem érintett hulladékok, mint a papír, a konzervdobozok, az egyéb műanyag flakonok, nejlonzacskók számára. Ezt a kettősséget a cseh lakosság 75 százaléka bonyolultnak és kényelmetlennek tartja. A megkérdezettek közel 60 százaléka úgy gondolja, hogy a betétdíj bevezetésével többen abbahagynák a nem betétdíjas hulladékok szelektív gyűjtését. A csehek úgy kalkuláltak, hogy a kettős rendszer esetén mintegy 10 százalékkal csökkenhet a szelektív gyűjtésben résztvevők száma.

Megvizsgálták a műanyag-hasznosításban élen járó európai országok teljesítményét és rendszerét is. Azt találták, hogy a betétdíjas, illetve szelektív gyűjtőrendszert működtető államok teljesítményében nincs jelentős különbség: 36 és 44 százalék közötti műanyag hasznosítási arányt érnek el, költségeik azonban rendkívüli mértékben eltérők. A gyakran példaként említett Németországban – ahol 2003-ban teljes körű betétdíjas rendszert vezettek be az italcsomagolásokra – a kezdeti hirtelen emelkedés után valamelyest visszaesett a hasznosítási arány. Az indulás évében 53 százalékra nőtt, 2005-re azonban 39 százalékra esett vissza az újrahasznosítási ráta.

A cseh környezetvédelmi minisztérium végül úgy döntött, hogy nem vállalja a már működő szelektív gyűjtőrendszer lerombolásának kockázatát, és nem rak elviselhetetlen terhet az önkormányzatok vállára mindössze 0,7 százalékos CO₂-megtakarításért. A kormány, az ipar képviselői és a helyhatóságok elkötelezték magukat a szelektív gyűjtési rendszerek erősítése és a lakossági részvétel növelése mellett. Az elmúlt öt év eredményei igazolták a csehek döntésének helyességét, a műanyag hasznosítási aránya ugyanis 45,5 százalékról 57-re emelkedett 2011-re, az összes anyagáramra vonatkozóan pedig megközelíti a 70 százalékot.

Pribelszki Edina

telező betétdíjas rendszert az egyutas (nem újratölthető) italcsomagolásokra. A német példa azt is mutatja, hogy nagyon komoly ráfordítással csak nagyon szerény környezetvédelmi többletjeljesítmény érhető el a betétdíj alkalmazásával, így a betétdíjas rendszer egy tömegegységre vetített működtetési költsége – szemben a kormányzat kalkulációival – 2-3-szorosa a nyitott szelektív gyűjtőrendszernek. Eközben pedig a piaci hatások egy része (pl. a többutas, újratölthető italcsomagolások további térvesztése) nehezen kiszámítható.

Viszkei György szerint egy esetleges kötelező betétdíjas rendszer bevezetése egyrészt átalakítaná a hulladékgyűjtés logisztikáját és működését, miközben telje-

sen okafogyottá tenné a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés fenntartását, hiszen pont az értékesebb anyagokat „szívna ki a sárga zsákokból”. Emellett a betétdíj a hulladékkezelői piacot is átrendezné, hiszen mások válnának a hulladék birtokosává, aminek hatására a legnagyobb visszavitt hulladékmennyiség felett rendelkező nagy kereskedelmi üzletláncok vélhetőleg meghatározó szerephez kerülnének a hulladékpiacon is. Ezzel szemben az itálpiacon a betétdíj beépülésének az árakba jelentős fogyasztáscsökkentő hatása lenne, azt pedig nem lehet előre látni, hogy a csomagolások terén mindez milyen következményekkel járna, mert a kereskedők és a fogyasztók reakciói nehezen prognosztizál-

hatók. Mindenesetre figyelmeztető jel lehet, hogy Németországban a betétdíj bevezetése a fémdobozos csomagolások nagyon gyors kiszorulását eredményezte a boltok polcairól.

Mindemellett a kötelező betétdíj bevezetése esetén nem lehet eltekinteni egy központi elszámolóház (ún. „clearing house”) felállításától, miközben jelentős a visszaélések veszélye is. Amennyiben ugyanis a betétdíj összege nagyobb, mint a csomagolóanyag előállításának költsége, megérheti pusztán azért palackokat gyártani, hogy azokat üresen visszavigyék, és beváltsák a betétdíjra a boltokban – hangsúlyozta Viszkei György.

NIG